

Budapestre vonatkozó újságcikk

Osztályozás

640.24

Szerző:

Cím: *A nagy adók drágítják meg a kávéházakat*

Forrás: *Világ*

Hely

Idő

1925

Személy

Helyszám

A nagy adók drágítják meg a kávéházakat

1925. 5. 7.

(Köt. v. füz.) (Oldal)

(A Világ tudósítójától.) Sok esztendővel ezelőtt, amikor még boldog és derűs tavaszt jelentett a kávéházak elé telepített kert, amikor zápor közeledvén, a főúr így kiáltott a pincérre: „Lajos, Matyi, vigyék be a rivierát”, abban a végkép elmúlt életben, a kávéház jelentette Pesten a derűt, minden könnyű, drága és bájos szellemesség kútforrását, kis gondok temetőjét, az egész tipikusan „pesti” életet, mikroszkóp alatt. Aki idegen nem Budapest nevezetességeire: a Bazilikára, a parlamentre, meg a Halászbástyára volt csak kíváncsi, hanem a pesti emberre, az bizonyára a kávéházban ült le az asztal mellé, hogy lásson és halljon. Budapest volt a földkerekség első kávéházvárosa és Budapesten látták meg a napvilágot azok a csemeték, akiket pincérré, tipikus, bizalmas, bohémpincérré kellett alakítania ennek a kedves pesti életnek.

A béke idején nem volt luxus a kávéház, mint ma. Békében, ha a harangok elkongatták a délutánt, az nem jelentette a fényűzési adó uralmának megkezdődését, mint ma, amikor az esténként vacsora gyanánt elfogyasztott „gyalogkávét” már luxusnak számít. Tíz-tizenegy évvel ezelőtt még nem ismerte a kávéház a záróra intézményét, meg a korlátozások egész légióját.

Békenívről küzdenek a kávéházak

Most megint itt a tavasz, már kint vannak a kávéház előtt a „babérrudók” és új kávéházak is jelentek meg néhány uccasarkon. Azt gondolná az ember, hogy megint jobb hajnalo virradnak rájuk. Nem így van. A kávéások ugyan buzgón fordulnak kelet felé, de a békeidők napja csak nem akar fölkelni.

Mészáros Győző, a Budapesti Kávéások Ipartestületének alelnöke, az egyike azoknak, akik mindent megtesznek a kávéházak békeszínvonalának elérése érdekében. Ezeket mondta ma munkatársunknak:

— Békében Budapesten voltak a legjobb kávéházak. És mind jól jövedelmezett, mert itt van a földkerekség legjobb kávéházi közönsége. Ez a közönség lendítette itt föl a kávé-

ipart. Ezért kellene valahogy a béke idejét visszacsínálni, legalább a kávéházak életében. Minden kávéos jól tudja ezt és az a legfőbb célja, hogy minden úgy legyen a kávéházban, mint ahogy a háború előtt volt. A legtöbb kávéos már megszüntette a kötelező ruhátartót, a péksüteményt odateszi tálcán a vendég elé és a pincér minden külföldi és belföldi lapot, folyóiratot odavisz az asztalhoz.

„A négerék”

— Azokat nevezik így, akik egy fekete mellett félnapokat töltenek a kávéházi asztalnál. Hanem a világért se gondolja a közönség azt, hogy békenívót áhító kávéos neheztel az ilyen „négerre”. A mi célunk az, hogy mindenki jól érezze magát a kávéházban, úgy, mint régen. Manapság a tönkrement középosztály jár a kávéházba: hivatalnok, fró, művész, tudós; mindannyi viseli a mai élet keresztjét. Az igazi kávéos mégis ezeknek örül legjobban. Ők jelentik a törzsközönséget. Hát hadd olvassák el a lapokat, hadd diskuráljanak. Mi teljesen velük érzünk.

— Most, elsején megint erősen fölemelték a boltbérleteket. Kiadásaink ismét szaporodtak, de azért egyetlen kávéos se gondol arra, hogy emelje a kiszolgálási árakat. A verseny ismét megindul teljes erővel, az árak lemorzsolódnak, de nem azért, mert sok az áru, hanem azért, mert kevés a fogyasztó. A közönség sohasem volt olyan szegény, mint ma. De közönség kell és a kávéos úgy hódítja meg ezt a közönséget, ahogy tudja. Olyannak veszi, amilyen.

Az új záróra

— A békenívó érdekében a kávéos hihetetlen sok energiát pocskol. A hatóságok nem akarják észrevenni a háború okozta bajokat és semmiben sem segítenek. A háborúban egymást érték a korlátozások a világítás, vízszolgáltatás, fűtés, italmérés, de anyagkiszolgáltatás terén is. Elvitték a háborúba felszerelési tárgyaink nagyrészét is; beolvasztották ágyúkat, lövedék-

nek. Aztán itt vannak az adók irdatlan légiói még ma is. Hogy lehet itt békenívót csinálni? Semmink sem maradt és annyi volt a korlátozás, hogy a közönség lassanként ellensége lett a kávéháznak. Itt van néhány példa: A békében annál olcsóbb volt a villamosáram, minél többet fogyasztottak belőle; a háborúban szigorúan büntették azt, aki többet világított az

előírásnál. De most megint van szén bőven! Hát mit korlátozzák még mindig a világítást? Mi tiszta, rendes, világos, szellős termet akarunk a közönség rendelkezésére bocsátani. Aztán itt van az italmérési illeték ügye. Van olyan pesti kávéház, amelynek tulajdonosa több italmérési illetéket fizet, mint amennyit bevesz a kiszolgáltattott italok árértékéért és többet, mint amennyit minden más adó kitesz. A luxusadó se kiskutya. Hol van a logika ott, amikor a vacsorára elfogyasztott kávé és vajaskenyér ára után fényűzési adót húznak ki a vendég zsebéből, még hozzá azokban a kávéházakban is, ahol nincs zene, ahol tehát nem mulatoznak, nem „fényűznek”...

— A békeszínvonal elérése érdekében már régen kilincselünk a záróra meghosszabbítása iránt. Mostanában végre valahára elértük, hogy hamarosan éjszaka három órára töltsék majd ki a „fejrám”-ot, de csak azokban a kávéházakban, amelyeknek italmérési joga korlátozott. Ahol nem korlátozzák az italkiszolgáltatást, mint például az éttermekben, ott már éjszaka egy órákor be kell zárni.

— Egyébiránt ma küldöttséggel kerestük föl a főváros kormánybiztosát. Előadtuk panaszaink sorozatát és megmutattuk, milyen lehetetlen helyzet uralkodik például az italmérési illetékek körül. Meg kell adni, minden panaszunkat meghallgatta és megértette a főváros kormánybiztosa. Sürgős orvoslást is ígért. Most már csak az a fő, hogy a nyilván szép ígéretek ne maradjanak csupán ígéretek.

A nyár nagyon keveset ígér...

— Új kávéházak is nyíltak mostanában. Persze, a bankárok, tőzsdések, autósok ma már nyugtán se dicsérhetik a napot. Visszadták a helyiségeiket a kávéházaknak. Ám ezek az új helyiségek ne várjanak sokat a nyártól. A közönség zsebe üres. A régi kávéházak is alig bírják a rettenetes adókat. Nem jobb a nyári „zöldkávéházak” kilátása sem. A közönség ugyan elmegy a zöldbe, de a legtöbben meglegszenek az útszéli paddal. Ott ülnek le majd levegőzni. A nyári vendéglők aligha hozhatják be a rezst.

A rádió

— Igen. Sok kávéosnak támadt az az ötlete, hogy bevezeti a rádiót, amelyet minden vendég ingyen hallgathat. Párizsban, Berlinben, Bécsben, Belgrádban és mindenütt javában szól a rádió a kávéházakban. A pesti kávéosok közül többen próbálkoztak engedélyt szerezni és nem sajnáltak volna a sokmillió költségeket. Hiába futkároztunk. A rádió tilos. Miért? Hát miért? Kinek árt a rádió?

— A hatóságok teljes érzéketlenségén bukik itt meg minden. Hiába, az élet nem lesz tűrhetőbb, jobb, a kávéház sem érheti el a teljes békenívót, hiába küzd érte. Legalább addig semmiesetre sem, amíg más szelek nem fújdoznak a városháza felől... (—n.)